

PM - Arbetsmarknadsstrategi för Haninge kommun

1. Inledning och bakgrund

I kommunstyrelsebeslut (2019-06-11 §132) gavs kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en sammanhållen och kommungemensam strategi för arbetsmarknadsområdet.

Utgångspunkten är att det finns behov av en arbetsmarknadsstrategi som formulerar kommunens ambitioner inom arbetsmarknadsområdet och svarar emot kompetensbehovet inom regionens funktionella arbetsmarknad. Syftet är att åstadkomma en samlad och tydlig styrning av kommunens insatser för att höja sysselsättningsgraden i Haninge.

Arbetsmarknadsstrategin ska vara det övergripande styrdokumentet för kommunens arbetsmarknadsarbete med tydlig länk till kommunens näringslivsstrategi och översiktsplanens bostadstrategiska inriktning samt andra styrdokument som har bäring på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsstrategin ska ange kommunens långsiktiga vision och målsättningar i fråga om kompetensförsörjning och sysselsättning samt ge underlag för prioriteringar bland olika målgrupper.

I kommunstyrelsebeslutet anges att det övergripande målet med arbetsmarknadsstrategin ska vara

- ökad sysselsättningsgrad,
- en säkrad kompetensförsörjning samt
- minskade kostnader för försörjningsstöd.

Dessutom ska strategin ange hur övergripande målet ska förverkligas

I beslutet anges också särskilda prioriteringar i fråga om målgrupper, där särskilt följande nämns:

- ungas etablering på arbetsmarknaden ska vara ett prioriterat mål i arbetsmarknadsstrategin.
- andra grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden (nyanlända, särskilt de med kort utbildning)
- långtidsarbetslösa,
- personer som har varit långtidssjuka och personer med funktionsnedsättning.

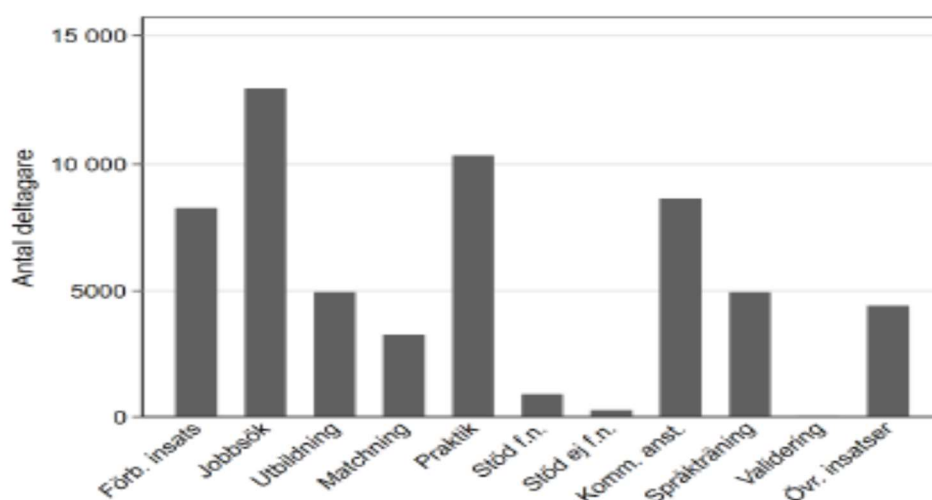
Utöver den generella kompetensförsörjningen ska arbetsmarknadsstrategin särskilt fästa fokus på ovan nämnda målgrupper.

Arbetet med att ta fram arbetsmarknadsstrategin har letts av en styrgrupp bestående av ledningarna för Kommunstyrelseförvaltningens avdelning för samhällsutveckling, Utbildningsförvaltningen och Social- och Äldreförvaltningen. Det operativa arbetet har letts av en arbetsgrupp med representanter från dessa förvaltningar och en projektledare från kommunstyrelseförvaltningen. Arbetet har inneburit genomgång av styrande dokument och andra handlingar som berör kompetensförsörjning och arbetsmarknad i Haninge. Motsvarande strategidokument från andra kommuner har tagits in och analyserats och intervjuer har gjorts inom och utom kommunen. Statistik över befolkningsutveckling, näringsliv och arbetsmarknad har samlats in och analyserats. Arbetet har avrapporterats till främst näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden och arbetsmarknadsrådet. Lägesrapport har också lämnats till den politiska ledningen. En workshop har genomförts med ett 20-tal medarbetare inom kommunstyrelseförvaltningen, utbildningsförvaltningen och social- och äldreförvaltningen.

I följande PM redovisas resultatet av arbetet. Inledningsvis ges en sammanfattande bild över kommuners arbete med arbetsmarknadsfrågor i allmänhet och över hur Haninge kommun arbetar. Därefter följer en redovisning över nuläget i fråga om utvecklingen i Haninge samt hur Haninges utveckling förhåller sig till omgivningen, främst Stockholms län och riket. Med utgångspunkt från utvecklingen redovisas också ett antal utmaningar som en arbetsmarknadsstrategi ska hantera, vilka även ses i ljuset av pågående omvärldsförändringar särskilt inom arbetsmarknads- och utbildningsområdet.

2. Arbetsmarknadsfrågor på kommunal nivå

Svenska kommuner har under senare år kommit att ägna alltmer arbete åt arbetsmarknadsfrågor, trots att detta inte är något av kommuners lagfästa uppdrag. Studier vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) visar på att det finns en stor variation vad gäller både omfattning och inriktning på kommunernas insatser. En bild ur rapporten *Kommunal arbetsmarknadspolitik. Vad och för vem?* (IFAU 2019) illustrerar omfattning och spännvidd i insatser

Figur 2 Antal deltagare per insatskategori

Både den sociala och den ekonomiska hållbarheten i ett samhälle ökar ju fler av medborgarna som kan försörja sig själva. Människors livskvalitet och ett samhälles sociala sammanhållning och välbefinnande skadas av hög arbetslöshet och kommunernas ekonomi utsätts för påfrestningar vid stigande kostnader för ekonomiskt bistånd. Kommunernas ökande engagemang i arbetsmarknadsfrågor kan förstås mot denna bakgrund, liksom mot bakgrund av de förändringar som under 2000-talet genomförts inom den statliga arbetsmarknadspolitik. SKL formulerar sig på följande sätt: ”Bland kommunernas motiv finns att minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd, att de statliga utbildnings- och sysselsättningsåtgärderna inte lyckas nå alla arbets sökande och inte bedöms ha tillräcklig effekt samt att det är en del av att säkra kommunens egen kompetensförsörjning”. (SKL, maj 2019). De nu pågående förändringarna inom Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet innebär fortsatt osäkerhet som motiverar fortsatt stor aktivitet från kommunerna.

Ovanstående utgångspunkter har också lett till att Haninge kommun sedan länge bedrivit aktivt arbete inom arbetsmarknadsområdet t ex genom socialförvaltningens avdelning ”Arbete och försörjning” där ett brett spektrum av åtgärder drivs bland annat i samverkan med kommunens vuxenutbildning CentrumVux och Arbetsförmedlingen. Inom gymnasie- och vuxenutbildningen

hanteras också frågor rörande ungdomars deltagande i studier och arbete. Haninges arbete med arbetsmarknadsfrågorna sammanfattas i nedanstående avsnitt.

2.1 Arbetsmarknadsfrågor i Haninge kommun

Haninge kommun är en viktig del av en regional arbetsmarknad och kan genom sin utveckling både bidra till denna arbetsmarknad och dra nytta av tillväxt i arbetstillfällen i övriga regionen. Haninge kommuns tillväxt och med den näringslivs- och sysselsättningsfrågor, har sedan lång tid hög prioritet i det kommunala utvecklingsarbetet. Frågorna omfattar många aspekter och hanteras därmed inom flera delar av den kommunala förvaltningen, alltifrån övergripande planeringsfrågor rörande såväl fysisk planering som social hållbarhet, till näringslivsutveckling, utbildning och sociala frågor rörande försörjning och arbete. Det finns inom kommunen därmed många medarbetare som arbetar med en mångfald av insatser, däremot efterlyses som utgångspunkt för detta projekt en samlad strategi för styrning av arbetet. Nedan ges en kort översikt över tre olika förvaltningars arbete med frågor av betydelse i det arbetsmarknadsstrategiska arbetet. Dessutom ges en kort översikt över det kommunövergripande samarbetet i Samordningsförbundet Östra Södertörn.

Social- och äldreförvaltningen

Inom förvaltningen finns avdelningen Arbete och försörjning, som är den funktion där dessa frågor hanteras. Uppdragen inom avdelningen är ekonomiskt bistånd, ansvar för kommunens arbetsmarknadsåtgärder och rehabiliteringstjänster, motverka och förhindra akut och långvarig hemlöshet, bosättning under etableringsperioden och stöd till integration genom att komma ut i arbete, personligt ombud.

Utgångspunkten är (4 kap 1 § SoL) ”Den enskilde har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och sin livsföring i övrigt om hen inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt. Med bistånd anses inte enbart ekonomisk hjälp, utan socialnämnden är skyldig att utforma biståndet så att det stärker den enskildes resurser och underlättar för hen att i framtiden klara sig själv”. Arbetet inriktas därmed på den/de som inte har medel att försörja sig, t ex

- Lång- och korttidsarbetslösa
- Personer i social utsatthet med fattigdom och utanförskap i samhället, tex hemlösa
- Unga med psykisk ohälsa
- Nyanlända

Huvudsyftet är att stärka människors egen förmåga att nå ett självständigt liv med fokus på att komma ut i arbete.

Utbildningsförvaltningen

En av de främsta anledningarna bakom arbetslöshet är en svag utbildningsbakgrund. Utbildningsförvaltningen är därmed en förvaltning av stor betydelse för utvecklingen inom arbetsmarknadsområdet. Här är det främst verksamheten inom Gymnasie- och Vuxenutbildningen som mera direkt arbetar med kompetensförsörjning och arbetsmarknadsfrågor. Genom gymnasieskolan ska elever bland annat ges en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier och genom vuxenutbildningen ges möjlighet både till komplettering av tidigare studier och till att byta yrkesinriktning. Gymnasieskolan i Haninge har ett av regionens bredaste programutbud inklusive ett stort utbud av yrkesinriktade program samt gymnasiesärskola. Inom gymnasieskolan finns också Team Navigator med ansvar för bland annat

studie- och yrkesvägledning och det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) för ungdomar 16-20 år som inte går i gymnasiet. Även de som söker SFI i kommunen kommer till Team Navigator (ca 1 400 per år) där de får hjälp med val och ansökan för skola, CentrumVux, etc.

Inom gymnasie- och vuxenutbildningen sker ett brett samarbete såväl med andra förvaltningar som med externa aktörer som branschorganisationer och företag (bland annat via programråd), Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet Östra Södertörn.

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för de övergripande, kungemensamma frågorna. Förvaltningens arbete är indelat i fem avdelningar, där avdelningen för samhällsutveckling och Personalavdelningen är mest direkt engagerade i arbetsmarknads- och kompetensförsörjningsfrågor.

Inom Samhällsutvecklingsavdelningen hanteras dels övergripande planeringsfrågor som fysisk översiktsplan, bostadsförsörjning och hållbarhetsfrågor, inklusive romsk inkludering, dels frågor rörande näringslivs- och företagsutveckling. Styrande dokument för dessa frågor finns i form av

- Översiktsplan 2030, innehållande bland annat riktlinjer för bostadsbyggande
- Näringslivsstrategi, med inriktningar mot fler företag och fler arbetstillfällen, samhällsplanering för ett växande näringsliv, mm
- Stadsutvecklingsplan för Haninge stad, en fördjupning av översiktsplanen för en hållbar och attraktiv stadskärna

Samhällsutvecklingsavdelningen leder också kommunens arbetsmarknadsråd, en lokal samverkan mellan offentlig, privat och ideell sektor med målet att minska arbetslösheten och säkerställa långsiktig kompetensförsörjning. I samarbete med arbetsmarknadsenheten och externa aktörer genomförs sedan några år också en rekryteringsmessa med över 1000-talet besökare och 30-50 företag som söker arbetskraft.

Personalavdelningen har till uppgift att stödja hela den kommunala organisationen i kompetensförsörjningsfrågor. Detta sker både i direkt utbildning och handledning riktad till chefer på olika nivåer i den kommunala organisationen och via utveckling av kommunens arbetsgivarvarumärke. I samarbete med kommunens arbetsmarknadsenhet pågår också utveckling av kommunens medverkan i att verka för praktik och arbete för arbetslösa.

Av ovanstående sammanfattande beskrivning av arbete inom dessa tre förvaltningar framgår att många kommunala funktioner är involverade i ett brett spektra av insatser. Dessa insatser arbetar dessutom med flera olika perspektiv alltifrån ett övergripande samhällsplaneringsperspektiv via näringslivs- och företagsinriktade insatser till starkt individuellt perspektiv och insatser. Eftersom många funktioner är inblandade i aktiviteterna pågår också ett omfattande samverkansarbete både i konkreta samarbetsprojekt mellan enskilda enheter och mera övergripande samarbete mellan flera både interna och externa aktörer.

Samordningsförbundet Östra Södertörn

Ett av dessa mera omfattande externa samarbeten är via Samordningsförbundet Östra Södertörn, som leds politiskt av en gemensam styrelse, där de tre kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö samverkar. Samordningsförbundet är en självständig myndighet som ska möjliggöra samverkan mellan de myndigheter som är verksamma inom välfärdsområdet. Detta gränsöverskridande samarbete, som regleras av Finsam-lagen (lagen om finansiell samordning av

rehabiliteringsinsatser), avses leda till att personer som behöver stöd för att kunna försörja sig själva kan få ett samlat sådant och inte skickas runt från den ena myndigheten till den andra.

Samordningsförbundet arbetar både med strukturinsatser där avsikten är att bygga bestående och hållbara samarbetsstrukturer lokalt, regionalt och nationellt och med individriktade insatser för olika målgrupper, som unga vuxna, nyanlända och personer med arbetshinder. Genom samordningsförbundet tillförs finansiella resurser utöver de kommunala anslagen i form av medel från Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen och projektmedel från Europeiska Socialfonden.

2.2 Behovet av en arbetsmarknadsstrategi

Ovan nämndes Haninge kommuns näringslivsstrategi som antogs 2017. I denna anges tre strategiska inriktningar för kommunens näringslivsstrategiska arbete:

- Fler företag och fler arbetstillfällen
- Samhällsplanering för ett växande näringsliv
- Effektiv och tillgänglig kommunal verksamhet

I näringslivsstrategin framhålls också kopplingen till såväl kommunens översiktsplan som till stadsutvecklingsplanen för Haninge stad. Utifrån den mångfacetterade verksamheten som redovisats ovan angående arbetsmarknads- och kompetensförsörjningsfrågor identifierade kommunledningen ett behov av att ta fram en motsvarande sammanhållen och kommungemensam strategi för arbetsmarknadsområdet.

Behovet av en sammanhållen arbetsmarknadsstrategi framgår också genom den analys kommunens arbetsmarknadsarbete som genomfördes på uppdrag av socialförvaltningen under 2019 (Genomlysning av arbetsmarknadsåtgärder Haninge kommun av Catarina Granryd). I slutrapporten framhålls bland annat behov av att

- Förtydliga kommunens uppdrag för arbetsmarknadsåtgärder
- Uppföljning och mål, delmål och indikatorer
- Se över organisationen, såväl den interna som relationen till externa samarbetsparter.

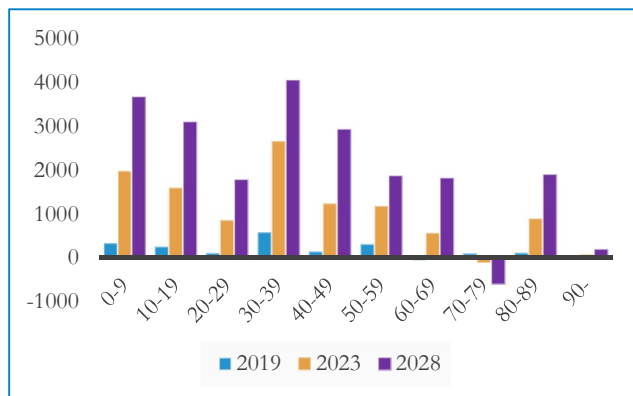
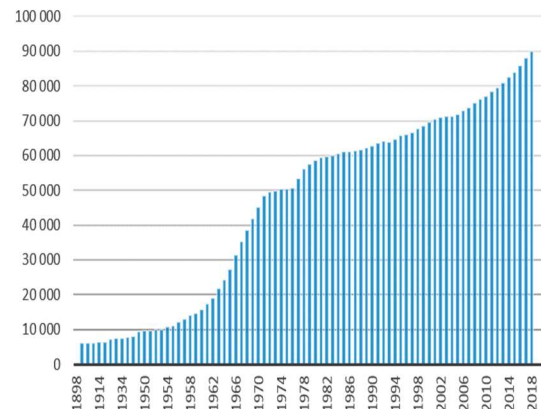
3. Nuläge och utvecklingstendenser

I följande redovisning ges en sammanfattande bild över aktuellt läge och utvecklingstendenser i fråga om befolkning, sysselsättning och andra frågor som arbetsmarknadsstrategin har att hantera. Fokus i redovisningen ligger på utvecklingen i Haninge kommun, men utvecklingen relateras också till utvecklingen i Stockholms län och riket, samt i vissa fall till andra kommuner inom länet.

Befolkningsutveckling

Haninge kommun har sedan 70-talet haft en kraftig befolkningsökning. Inte minst under den senaste 10-årsperioden har många inflyttningar till kommunen bidragit till den ökning som framgår av diagrammet här bredvid. Ett omfattande bostadsbyggande har möjliggjort detta både i Haninge och i många andra kommuner i Stockholmsregionen.

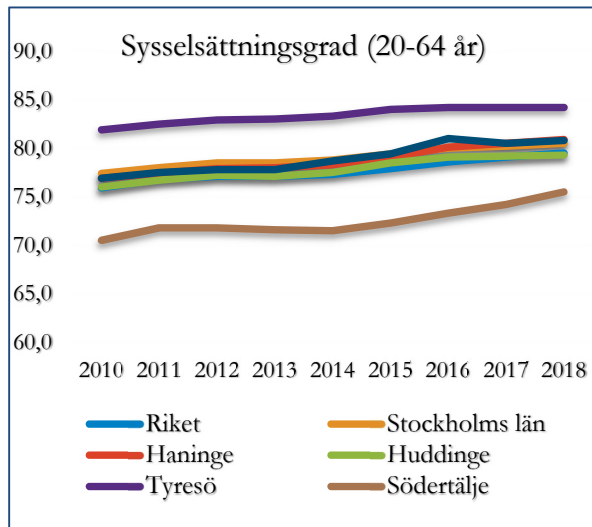
Enligt gällande befolkningsprognoser förväntas invånarantalet fortsätta stiga vilket också påverkar befolkningsammansättningen enligt diagram

nedan. Här framgår att både de yngre och de äldre åldersklasserna kommer att öka kraftigt. Detta ställer i sin tur krav på utbyggnad av såväl skola och barnomsorg som av äldreomsorgen. Vi kan alltså förutse behov av såväl investeringar i byggnader och annan infrastruktur som behov av betydande personalrekrytering. En situation som Haninge delar med många andra kommuner inom Stockholms län.

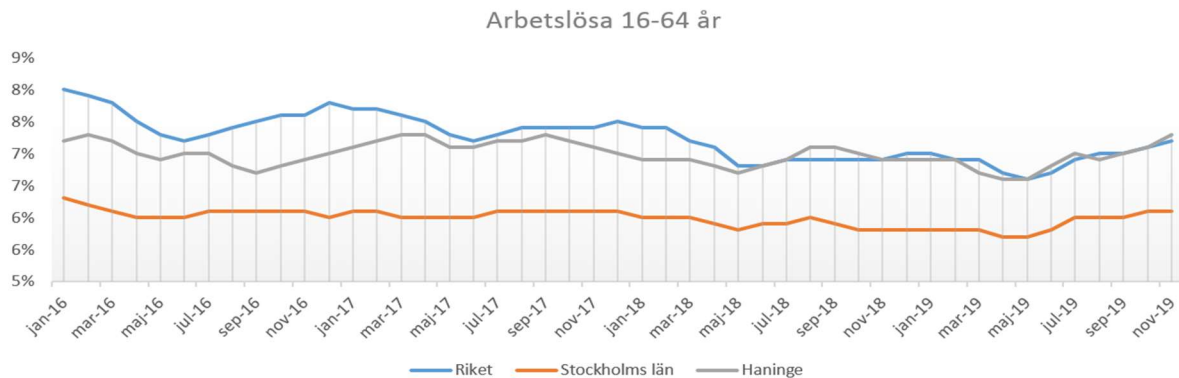
Arbetsmarknad och sysselsättning

Haninge kommun har en sysselsättningsgrad på 80,9 (år 2018), vilket är något högre både än Stockholms län (80,5) och riket (79,5). Sysselsättningsgraden har under åren 2010-2018 ökat från 76,9, en utveckling som i stort följer länet och riket. Två kommuner på Södertörn avviker, Tyresö med en betydligt högre siffra och Södertälje med lägre sysselsättningsgrad. Dock har Södertälje sedan 2014 ökat sin sysselsättningsgrad (se diagram).

Trots en ökande sysselsättningsgrad avviker Haninge från genomsnittet för kommunerna i Stockholms län i fråga om arbetslöshet där kommunen genomgående har högre siffror. Arbetslösheten i Haninge har över tid legat drygt 1 procentenhet över länssnittet och har under det senaste året också ökat till samma siffror som riket, 7,0 i september 2019.

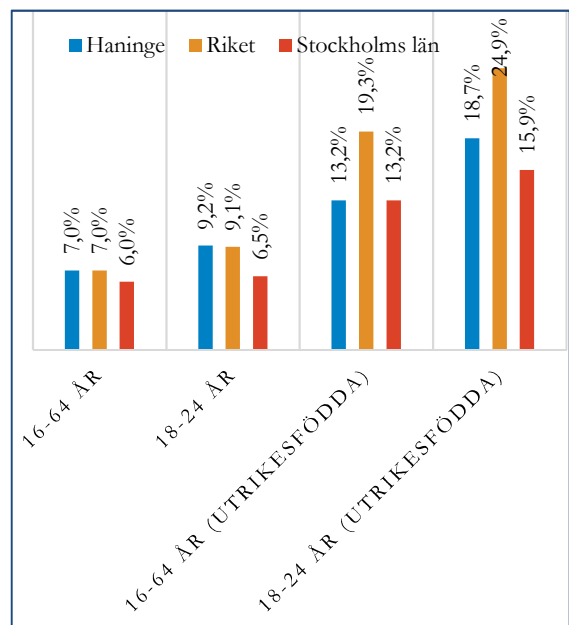
Bakom siffran för den totala arbetslösheten finns dock stora variationer mellan olika grupper av arbetslösa. I diagrammet nedan jämförs Haninge med länets och rikets siffror för olika åldersgrupper respektive åldersgrupper och utrikesfödda.

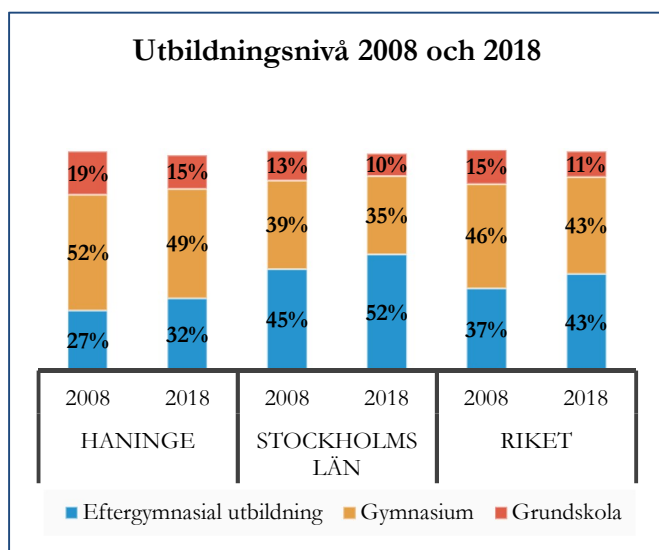
I åldersgruppen 18-24 år Haninges arbetslöshet i nivå med rikets och högre än länet. När det gäller utrikesfödda totalt har Haninge samma arbetslöshet som länet, men lägre än riket. Däremot visar diagrammet att Haninges arbetslöshet bland utrikesfödda unga är nästan tre procentenheter högre än länets siffra, men drygt sex procentenheter lägre än rikets.

Sysselsättningsgraden kan därmed anses relativt god i relation till övriga länet och riket, medan arbetslösheten visar på en negativ avvikelse och särskilt märkbart är detta för yngre utrikesfödda. En konsekvens av den ökande arbetslösheten är att fler personer och hushåll hamnar i försörjningssvårigheter, vilket medför ökande kostnader för kommunen i form av försörjningsstöd. Det finns flera orsaker till försörjningsproblemen, men arbetslöshet är en av de bakomliggande faktorer som ökar. Arbetslösheten hos unga betyder också att fler unga har problem med att försörja sig själva.

En nedbrytning av arbetslösheten i Stockholms län på utbildningsbakgrund visar att det finns en stark övervikt av personer med högst grundskola som utbildningsbakgrund bland de arbetslösa. Den grupp som har högst arbetslöshet både i länet och i riket i

stort är personer med högst förgymnasial utbildning. Trots en stor arbetskraftsbrist inom många yrken på arbetsmarknaden, saknar denna grupp den kompetens som efterfrågas av arbetsgivarna.

För Haninge kommun gäller också att kommuninvånarnas utbildningsbakgrund är generellt lägre än i länets kommuner i övrigt. I Haninge hade 15 % av invånarna högst grundskola 2018 mot 10 % för Stockholms län och endast 32 % eftergymnasial utbildning mot 52 % för länet.

Haninge kommuns ungdomar har också en lägre examinationsgrad från gymnasiet vid jämförelse med länet och riket. År 2019 tog 60,6% procent av Haninge-ungdomar gymnasieexamen inom 3 år medan motsvarande siffror för Stockholms län var 68,1 % och 66,3% för riket.

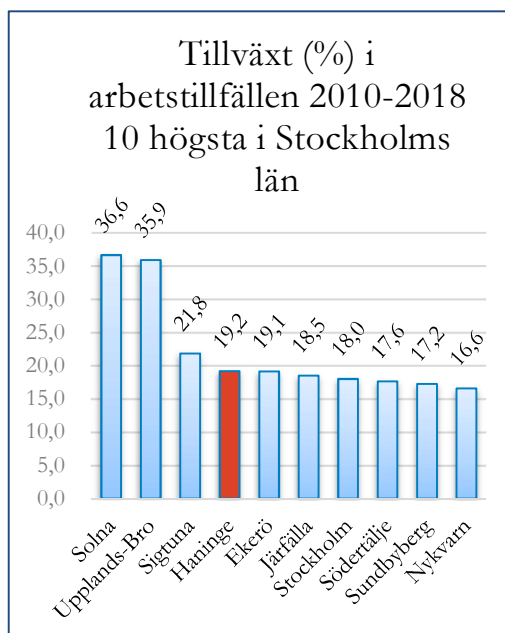
Hög arbetslöshet bland unga, särskilt bland de utrikes födda, liksom en generellt lägre utbildningsnivå än omvärlden, kan därmed ses som viktiga utmaningarna för utveckling av arbetsmarknadsåtgärder.

Näringslivsutveckling

Utvecklingen sedan 2010 visar på en kraftig tillväxt av arbetstillfällena i Haninge liksom i stora delar av Stockholms län, vilket framgår av diagrammet bredvid. Solna är den kommun som ökat mest med drygt 36,6 % (25 466 arbetstillfällena) tätt följt av Upplands-Bro med 35,9 % dock med betydligt lägre totalt antal (2 723 arbetstillfällena) och Haninge kommer på fjärde plats med 19,2 % vilket innebär 4 741 nya arbetstillfällena.

De branscher som ökat mest i Haninge är både redan tidigare stora branscher som bygg, logistik och detaljhandel, men också mindre bolag inom branscher som utbildning och hälso- och sjukvård har haft en kraftig tillväxt på 50 % eller mer.

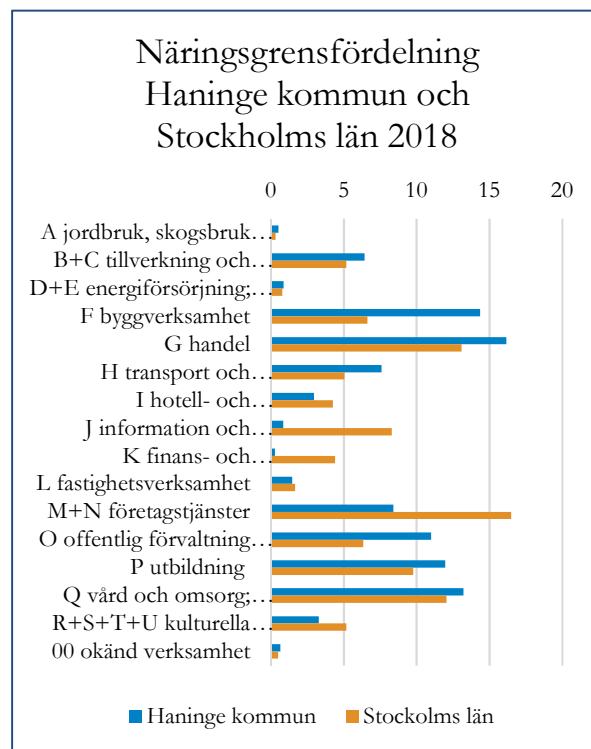
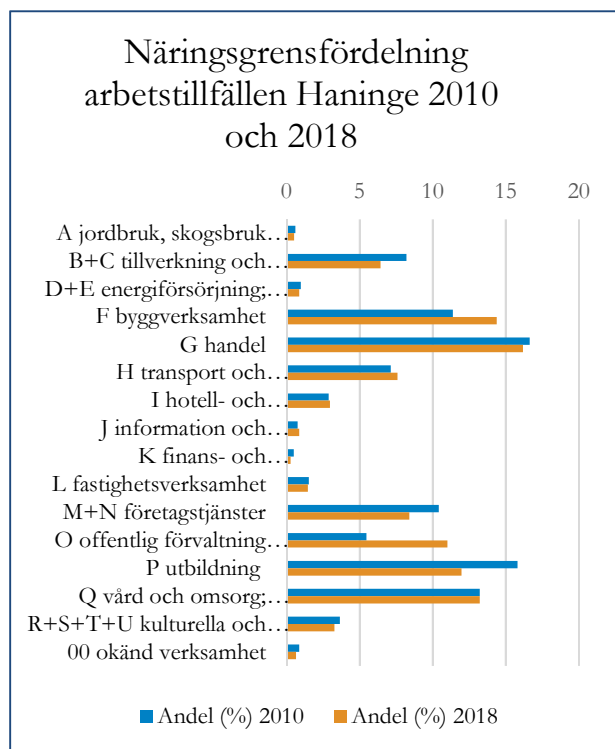
Av diagrammen nedan framgår hur branschindelningen förändrats i Haninge sedan 2010. Den största andelsökningen har skett inom verksamhetsgrenen ”Offentlig förvaltning och försvar”, där försvarsmakten har en betydande andel när det gäller sysselsättningsutvecklingen i Haninge. Även byggsektorn har ökat sin andel av arbetstillfällena i Haninge, liksom verksamheter inom ”Transport och magasinering”.

Vid en jämförelse av branschfördelningen 2018 mellan Haninge och Stockholms län finns stora skillnader vilka framgår av det andra diagrammet nedan. Näringsgrenarna bygg, handel samt

offentlig förvaltning och försvar utgör avsevärt större andelar av sysselsättningen i Haninge jämfört med länet som helhet. Samtidigt är andelen arbetstillfällen i Haninge betydligt lägre inom verksamhetsgrenarna ”Information och kommunikation”, ”Finans- och försäkringsverksamhet” samt ”Företagstjänster”. Detta noterades även i samband med framtagandet av näringslivsstrategin och dessa branscher noterades som viktiga framtidsbranscher att utveckla i Haninge.

Utöver den sysselsättningsmässiga tillväxten noteras också en ekonomisk tillväxt och god lönsamhet. Kreditupplysnings- och marknadsinformationsföretaget Syna AB genomför årliga mätningar av lönsamhet och tillväxt i näringslivet i Sveriges kommuner. I den senast publicerade undersökningen baserad på 2019 års bokslut visar företagen i Haninge upp den näst högsta tillväxten bland företagen i länets kommuner.

Sammanfattningsvis har Haninge haft en god utveckling vad gäller sysselsättning och tillväxt, väl i nivå med regionen i övrigt, men trots det ökar såväl arbetslösheten som kostnaderna för försörjningsstöd, som konstaterats tidigare.

Rekryteringsbehov i privat och offentlig sektor

I olika analyser konstateras att det inom Stockholmsregionen, trots en betydande arbetslöshet inom vissa kommuner, finns problem med rekrytering av arbetskraft. Detta är ett problem som också anses ha begränsat utveckling och tillväxt inom vissa branscher och som dessutom förväntas bestå framöver. Konsultföretaget WSP visade i en analys (Analys av arbetsmarknadsprognoser 2019-06-28) att flera branscher på både medellång och lång sikt kan förutse rekryteringsproblem och kompetensbrist. Rapporten redovisar att kompetensbrist förutses för gymnasieutbildade i följande fyra branscher.

- **Byggbranschen** (Bygg och anläggning, VVS, data-, el- och energiteknik) Bland annat arbetsledare och ingenjörer, men också kvalificerade yrkesarbetare med yrkesbevis, som exempelvis VVS-montörer, betongarbetare, träarbetare och snickare
- **Besöksnäringen** (Hotell- och restaurang samt personliga tjänster, gymnasieutbildade inom restaurang och livsmedel) Branschen uppger brist på kockar, servitörer och hovmästare
- **Transportbranschen** (Fordons- och transportutbildade, t ex maskinförare) Bristen är redan påtaglig i fråga om buss- och lastbilsförare
- **Teknik/industri** (tekniker och ingenjörer)

Det bör noteras att samtliga dessa branscher i hög grad är konjunkturberoende och efterfrågan har under senare år varit mycket hög inom byggbranschen i Stockholmsregionen. Detta kan förändras och därmed leda till helt andra prognoser även om det mesta tyder på fortsatt hög byggaktivitet i regionen. När det gäller besöksnäring och transportsektor kan det dock förutses något mindre konjunkturkänslighet beroende på konsumtionsvanor med stor efterfrågan på besöksnäringens tjänster, liksom på förändrade handelsmönster som kräver ökande transporter både till och inom regionen.

Den befolkningsökning som förutses inom regionen och den förändring detta medför av demografin leder till ökad efterfrågan på personal inom utbildning, vård och omsorg. Här förväntas underskott uppstå vad gäller kompetens med såväl högskoleutbildning som yrkesutbildning. För landet som helhet redovisar SKR ett rekryteringsbehov i storleksordningen 500 000 personer fram till 2026 på grund av befolkningsökning och kommande pensionsavgångar. (SKR: *Jobb finns i välfärden*, 2018) Den befolkningsutveckling som skett och förutses innebär förstås att Haninge tillsammans med övriga kommuner i regionen kommer att ha stora rekryteringsbehov och att det kommer att vara stor konkurrens om kompetensen. Något som i hög grad bör beaktas i det fortsatta arbetet med arbetsmarknads- och kompetensfrågor i kommunen.

Sammanfattning av nuläge och utvecklingstendenser

Mot ovanstående bakgrund finns därmed ett antal områden som bör hanteras i en kommande arbetsmarknadsstrategi:

Kommunens arbete med arbetsmarknadsfrågor och kompetensförsörjning hanteras organisatoriskt av ett flertal enheter inom olika förvaltningar vilket inledningsvis konstaterats som ett väsentligt skäl till uppdraget om en samlad strategi och styrning

Kommunen har en ökande arbetslöshet som medför att fler hamnar i försörjningsproblem och därmed blir fler beroende av kommunens försörjningsbistånd. En utveckling som dessutom avviker från regionens utveckling både i fråga om arbetslöshet och i fråga om försörjningsstöd.

Särskilt oroande är ökningen bland unga män och invånare med utländsk bakgrund. En stor anledning till arbetslöshet, särskilt bland unga, är att många endast har förgymnasial utbildning eftersom de flesta yrken kräver minst gymnasieexamen.

Haninge kommuns invånare har också generellt en låg utbildningsnivå, med många lågutbildade och få högutbildade, vilket försvårar deras tillgång till såväl den lokala som den regionala arbetsmarknaden.

Befolkningsökning i kommunen och regionen medför en starkt förändrad demografi, som ställer krav i fråga om utökade satsningar inom förskola och skola liksom inom vård och äldreomsorg. Personalrekrytering och kompetensutveckling krävs för att möta dessa behov.

Haninge kommun har ett starkt och växande näringsliv, dock växer inte arbetstillfällena i samma takt som den yrkesverksamma befolkningen. Den regionala arbetsmarknaden är viktig både för de invånare som pendlar ut från kommunen och samtidigt förses Haninge med ånga inpendlare från andra kommuner.

Tillväxten i Haninges näringsliv tillhör de högsta i Stockholmsregionen, men näringslivsstrukturen skiljer sig från övriga regionen. Haninge har ett underskott i de branscher som brukar kallas kunskapsintensiva och ett överskott inom bygg, transport och logistik samt offentlig förvaltning och försvar gentemot länet i övrigt.

Såväl byggsektorn som transportsektor och besöksnäring, särskilt hotell och restaurang förväntas ha behov av rekryteringar och arbetskraftsbrist förutses. Här bör noteras att gymnasieskolan i Haninge har utbildningsprogram i dessa sektorer och det finns därmed förutsättningar för fler Haningebor att ta gymnasieexamen inom grenar med efterfrågan på arbetskraft.

Utöver utvecklingen inom Haninge kommun och de frågor som kommunen har att hantera, finns en betydande osäkerhet om hur statens verksamheter och regelverk kommer att utvecklas, vilket särskilt gäller Arbetsförmedlingen, men också i viss utsträckning Försäkringskassan. Hur dessa myndigheter utvecklas och hur deras regelverk ser ut och tillämpas påverkar i hög grad kommunens förutsättningar. Även inom vuxenutbildningen (KomVux) har förändringar aviserats under våren vilka ska beaktas i arbetet med kompetensförsörjningen